

Tham luận
Chủ đề: thời sự thế giới
Tác giả: MĐ Trương Văn Út

TẠI SAO VÀ NẾU NHƯ

Lời Tác giả: Trước hết và một lần nữa, Xạo Tôi xin chân thành cảm tạ tất cả Quý Vị Bằng Hữu còn giữ lại cho xạo tôi một "chút tình" bằng cách liên tục gửi email, text message, điện thoại thăm sức khỏe, khuyến khích tiếp tục "xạo" cho vui làng trên xóm dưới... và luôn luôn không quên hỏi han vài điều để xạo tôi có chuyện xạo. Sự khuyến khích vô giá này là một chất xúc tác cực kỳ hiệu nghiệm cho bộ óc già nua cần cỗi của xạo tôi.

*Xin Chân Thành Cảm Tạ.
Út Bách Lan*

Có câu hỏi mới nhất "Mỹ dính dấp đến chuyện Ukraine và chuyện Iran, mà sao cứ nhè nhằng hoài... không khéo Ông Trump rút dài kỳ tới đó...!?"

Ai cũng biết Ông Trump chỉ làm tổng thống đến hết năm 2028 rồi thôi. Người tổng thống kế nhiệm chưa ai biết được là ai, cộng hòa hay dân chủ chưa ai dám khẳng định là phải như thế này phải như thế kia. Giới truyền thông thì hay có thói quen, dựa vào lời tuyên bố hay nhận định, nhật xét của các "Ông Có Bằng" thuộc các Hàn Lâm Học Viện nổi tiếng, hoặc các Trung Tâm Nghiên Cứu Chính Trị Quốc Tế để đưa ra những chính trị quan của riêng họ, nhưng họ đâu có biết dưới thời Ông Donald Trump làm tổng thống, tình hình và bối cảnh chính trị thế giới thay đổi hàng ngày, nếu không muốn nói là hàng giờ, thí dụ như buổi sáng tin Mỹ dội bom Tehran thì giá dầu tăng lên 5%, Dow Jones và Nasdaq rớt giá, buổi

chiều Trump tuyên bố Iran đã đồng ý ngừng bắn và đồng ý mở cửa Hormuz, thì ngay tức khắc giá dầu giảm 5%, Dow Jones và Nasdaq lên điểm, v.v. và v.v.

Trong một vài bài trước đây, xạo tôi có viết: "Ngày nào chiến tranh Ukraine và Iran chưa kết thúc thì Nga–Mỹ vẫn còn hưởng lợi thêm ngày đó..."

Lại có người hỏi lấy tin tức ở đâu ra mà dám viết một cách khẳng định như vậy!?

Xin thưa là do từ "*Trí Tưởng Tượng*".

Câu nói nổi tiếng của Nhà Bác Học Albert Einstein:

"Trí Tưởng Tượng Quan Trọng Hơn Kiến Thức. Kiến Thức Thì Hữu Hạn, Trí Tưởng Tượng Bao Quát Toàn Thế Giới".

Tạm hiểu rằng, kiến thức chỉ cho chúng ta biết những gì đang tồn tại trước mắt, nhưng trí tưởng tượng mở ra những khả năng mới. Kiến thức là nền tảng của quá khứ, trong khi trí tưởng tượng là công cụ thiết yếu để kiến tạo tương lai và giải quyết những vấn đề chưa có tiền lệ. Thay vì cứ tin vào những gì đang xảy ra trước mắt, thì hãy sử dụng trí tưởng tượng để hình dung các kịch bản mới, nó giúp chúng ta kết nối các lãnh vực khác nhau để có một sự suy nghĩ và một nhận định khác cao và xa hơn thực tại. Như Einstein luôn luôn đặt câu hỏi trước khi đi vào vấn đề "Why And What if..." (Tại Sao và Nếu Như...) để hình dung các mục tiêu dài hạn hoặc hướng đi sáng tạo hơn là chỉ dựa vào những điều sẵn có của người khác. Tưởng tượng mình đang ở vị trí của người khác để hiểu rõ góc nhìn của họ, từ đó hỏi chính mình "Why And What if...".

Nhận định hiện nay "Thế giới đang rơi vào tình trạng bất ổn liên miên khi Donald Trump lãnh đạo nước Mỹ..." là một nhận định chính trị rất quen thuộc trong giới quan sát chính trị trên toàn thế giới.

Để hiểu bản chất của vấn đề này, như xạo tôi thường "đùa" rằng (tưởng tượng) hãy chui xuống đất bàn mà xem họ đang "khèu chân" nhau!

Về cơ bản, sự "bất ổn" này không hoàn toàn là ngẫu nhiên, mà phần lớn là đến từ sự thay đổi triệt để trong triết lý ngoại giao mang "thương hiệu" của Donald Trump.

Khái niệm về việc "muôn xây cái mới phải phá cái cũ" phản ánh một quy luật tất yếu mang tính triết học, kinh tế, và xã hội. Tùy theo góc nhìn, khái niệm này được gọi bằng nhiều thuật ngữ chuyên môn khác nhau.

Dưới cái nhìn Triết Học, Marx–Lenin gọi nó là sự "phủ định biện chứng". Khi một cái gì đó đã cũ và lỗi thời, không còn phù hợp với sự phát triển nữa thì cần phải thay đổi một cái mới. Trong cái nhìn triết học, "phá" ở đây không phải là xóa sạch hoàn toàn theo kiểu hủy diệt,

mà là thừa kế có chọn lọc. Cái mới sẽ giữ lại những giá trị tốt đẹp của cái cũ và phát triển chúng lên một độ cao mới hơn. (Hướng Thượng). Stalin và những kế nhiệm đã vì tham vọng làm bá chủ toàn cầu nên bề cong khái niệm này "Muốn xây dựng xã hội chủ nghĩa đề quá độ lên chủ nghĩa cộng sản, trước tiên là phải triệt tiêu chế độ tư bản cái đã". Bức tranh "bài phong đả thực" của Đảng Cộng Sản Việt Nam đã được vẽ lên bởi hàng triệu sinh linh của chính đồng bào của mình.

Dưới cái nhìn Kinh Tế Học, là "Sự Hủy Diệt Sáng Tạo". Đây là một thuật ngữ kinh tế cực kỳ nổi tiếng được đưa ra bởi nhà kinh tế học Joseph Schumpeter vào năm 1942. Thuật ngữ này chỉ quá trình thay đổi cấu trúc kinh tế từ bên trong. Những phát minh, công nghệ hoặc mô hình kinh doanh mới ra đời sẽ liên tục làm sụp đổ (hủy diệt) những cấu trúc kinh tế cũ kỹ, lỗi thời để nhường chỗ cho sự phát triển tiến bộ hơn. Thí dụ như điện thoại thông minh xuất hiện đã "phá hủy" thị trường máy ảnh kỹ thuật số giá rẻ, bản đồ giấy và máy nghe nhạc truyền thống, nhưng lại "xây" nên một nền kinh tế ứng dụng khổng lồ.

Dưới cái nhìn Xã Hội Học, hay sát nghĩa hơn dưới cái nhìn của "Sự Thay Đổi Tư Duy Và Đời Sống Của Con Người". Trong cuộc sống hàng ngày hoặc trong quản trị doanh nghiệp, khái niệm này thường được hiểu là tập quán buông bỏ để tái tạo. Muốn tiếp thu những kiến thức mới, tư duy tiến bộ, con người buộc phải dám từ bỏ những định kiến, thói quen cũ đã bén rễ sâu (được ví như việc dọn sạch một chiếc ly đầy nước để có thể rót nước mới vào). Thí dụ như trong lãnh vực chỉnh trang kiến thiết đô thị, việc đập bỏ các khu nhà xập xệ, quy hoạch kém để xây dựng các khu đô thị khang trang đẹp đẽ và hiện đại hơn chính là biểu hiện chính xác nhất của khái niệm này.

Tóm lại khái niệm "*muốn xây cái mới phải phá cái cũ*" không mang ý nghĩa tiêu cực của sự phá hoại. Ngược lại, nó là một bước đệm bắt buộc để tiến hóa. Nếu không dũng cảm rũ bỏ những cái cũ đã hoàn thành sứ mệnh lịch sử của nó, chúng ta sẽ không bao giờ có đủ không gian và nguồn lực để kiến tạo nên những giá trị mới tốt đẹp hơn.

Donald Trump, Vị Tổng Thống Thứ 47 Của Hiệp Chúng Quốc Hoa Kỳ đang một mình một ngựa "gây bất ổn thế giới" vì Trump đang "Phá Vỡ Trật Tự Cũ Của Thế Giới Để Xây Dựng Một Trật Tự Mới Của Thế Giới".

Vốn xuất thân và thành công tột bậc là một thương gia, dưới cái nhìn đơn giản của Trump là "Mọi thứ chỉ như là một thứ giao dịch thương mại. Nước Mỹ bỏ ra bao nhiêu và thu về được gì?" Trump không nhìn quan hệ quốc tế qua lăng kính "đồng minh chiến lược lâu dài" hay "giá trị chung" như dân chủ nhân quyền, mà Trump chỉ nhìn quan hệ quốc tế qua lăng kính công bằng bình đẳng, có qua có lại mới toại lòng nhau. Trump đã ép các nước NATO tăng chi tiêu quốc phòng, hay áp thuế quan quy mô rộng lớn lên cả đồng minh lẫn đối thủ (như EU, Nhật Bản, Trung Quốc, Mexico) đã làm đảo lộn hệ thống thương mại tự do toàn cầu. Khi Nga và Tàu có những dấu hiệu muốn "qua mặt" và chèn ép Mỹ, khi mà Mỹ không còn đóng vai trò "cảnh sát trưởng toàn cầu" nữa, Trump sẵn sàng rút khỏi hoặc đe dọa rời

bỏ các tổ chức, hiệp ước thương mại quốc tế như Thỏa Thuận Khí Hâu Paris, WHO, USAID...

Đối với vấn đề nội bộ của nước Mỹ, chẳng những Trump muốn thay đổi chính sách mà Trump còn muốn thay đổi cả tư duy của quần chúng Mỹ nữa. Trump đã chứng minh với hàng chục triệu người Mỹ rằng biên giới có thể được kiểm soát, năng lượng có thể được khai thác thay vì nhập khẩu, thương mại có thể được đàm phán lại thay vì cam chịu thua thiệt, các định chế quốc tế có thể bị thách thức thay vì được thần phục, và giới tinh hoa không phải lúc nào cũng đúng. Trump đã thức tỉnh cử tri Mỹ rằng tương lai của nước Mỹ có thể khác chứ không phải cứ mãi trong tình trạng hiện tại. Sự tuyên truyền và dối trá chính trị cần phải vạch trần công khai cho quần chúng. Trump đã áp dụng câu nói đề đòi của Tào Mạnh Đức "Thà ta phụ người trong thiên hạ, chứ đừng để người trong thiên hạ phụ ta". Đây là triết lý nhân sinh thực dụng, đề cao sự tự vệ và đề phòng trong thời loạn thế.

Cộng thêm tính khó đoán (Unpredictability) của Trump khiến sự bất ổn càng thêm rối bời. Đây là chiến lược có chủ ý của Trump. Bằng cách không lường trước được hành động (hôm nay có thể chỉ trích gắt gao, ngày mai có thể ngồi vào bàn đàm phán trực tiếp), Trump khiến cả đối thủ lẫn đồng minh luôn trong trạng thái lo sốt vó. Sự xáo trộn này bị các nhà ngoại giao truyền thống coi là bất ổn nguy hiểm chết người.

Có cần phải nhắc lại, kể từ chiến tranh lạnh Nga–Mỹ cho đến khi Trump ngồi vào Tòa Bạch Ốc, nước Mỹ đã tổn hao bao nhiêu tiền bạc và xương máu để bảo vệ trật tự của thế giới mà các nước khác được "hưởng sái" miễn phí (như việc Châu Âu không chịu chi tiền cho quốc phòng nhưng vẫn muốn Mỹ bảo vệ). Những hành động hung hăng của Trump như áp thuế hay trừng phạt kinh tế tối đa không phải để khơi mào chiến tranh, mà là công cụ ép đối phương phải nhượng bộ trên bàn đàm phán (ví dụ: ép Trung Quốc ký thỏa thuận thương mại, hay ép các nước Trung Đông ký Hiệp định Abraham trong nhiệm kỳ 1). Khác với các tổng thống tiền nhiệm, Trump có xu hướng rút quân khỏi các cuộc chiến dai dẳng và né tránh việc can thiệp quân sự quy mô lớn để tập trung vào nội lực nước Mỹ.

Dưới cái nhìn của những người không thích Trump thì lập luận rằng với những tham vọng nông cuồng của Trump đã dẫn thế giới vào một giai đoạn bất ổn và hỗn loạn đáng lo ngại. Nhưng đối với Trump và ê kíp làm việc cùng ông, thì đây là "một sự hỗn loạn có tính toán, để buộc thế giới phải vận hành theo một luật chơi mới, nơi nước Mỹ không còn phải chịu thiệt thòi. Trump đang đập đi và sửa lại một tòa nhà cũ. Sự 'bất ổn liên miên' mà người chống Trump thường chỉ trích chính là tiếng ồn và bụi bặm của quá trình đập phá đó".

Có những sự kiện "bất ổn" hiện nay vẫn trong tình trạng "cù nhầy có ý" mà Trump là một nhân vật được nhắc tới hàng phút hàng giờ.

Chiến Tranh Ukraine–Nga (Âu Châu) và Chiến Tranh Iran–Israel+Mỹ (Trung Đông).

Dựa trên nguyên tắc "Hãy Hỏi Và Tưởng Tượng" của Albert Einstein thì:

1. Tại sao (Why?) Putin không đánh Ukraine trong thời gian Trump làm tổng thống (2017–2020) mà phải đợi Joe Biden lên làm tổng thống mới động thủ. Giả sử như hay nếu như (What If...?) ngay từ đầu, Putin dốc toàn lực sức mạch quân sự xuất phát từ Belarus tấn công ồ ạt vũ bão thì liệu Kiev có chịu nổi hay không, hay phải di tản khẩn cấp. Hoặc giả Moscow tạo ra một "accident giả tạo" cho nổ tung nhà máy điện hạt nhân Zaporizhzhia, lớn nhất Châu Âu và là một trong 10 nhà máy điện lớn nhất thế giới của Ukraine thì tình thế sẽ biến chuyển như thế nào!?

2. Tại sao (Why?) Hamas không tấn công Do Thái trong thời gian Trump làm tổng thống (2017–2020) mà đợi tới tháng 10/2023 dưới thời Joe Biden, Hamas mới ra tay. Ai ra lệnh cho Hamas có hành động tự sát như vậy? Giả sử như hay nếu như (What If...?) lực lượng Hezbollah ở Lebanon nằm yên (vì chuyện Gaza có mắc mớ gì đến Liban đâu) đừng động thủ với Do Thái thì làm gì có chuyện "Operation Rising Lion" hay "Operation Lion's Roar" của liên quân Mỹ và Israel kéo dài chỉ có 12 ngày tháng 6 năm 2025, và tiếp đến là cuộc không kích đêm 28/2/2026 vào các vị trí trọng yếu của Tehran khiến cho hàng loạt giới chức cao cấp của Iran đi châu Thánh Allah!

Còn hàng chục hay hàng trăm cái "WHY" và "WHAT IF..." còn nằm dưới đít bàn của Putin và Zelensky, của Trump và Ahmad Vahidi, Tư lệnh của Lực lượng Vệ binh Cách mạng Hồi giáo Iran (IRGC) hiện nay.

Xạo tôi cũng đã từng viết rằng "Bề ngoài được bao phủ bởi những vấn đề thật sự không cần đến một cuộc họp thượng đỉnh tốn kém, như thương mại, kinh tế, văn hóa hay ngoại giao..." Những vấn đề mà hai vị nguyên thủ nói chuyện với nhau trong một căn phòng đóng kín không có truyền thông báo chí và bất cứ ai không được cho phép ở lại... mới là những vấn đề sinh tử, không những cho chính quốc gia của họ mà còn liên lụy với các quốc gia đồng minh với họ. Điều khiến cả thế giới tò mò nhất không phải quốc yển, không phải nghi thức, không phải thảm đỏ, không phải những cuộc họp thượng đỉnh công khai của Putin và Trump về cả hai vấn đề Ukraine và Iran... mà là những cuộc điện đàm qua đường "dây đỏ" của hai nhân vật chủ chốt này. Đó chính là chủ trương liên hệ ngoại giao quốc tế của Trump "Đơn Cực Chứ Không Đa Cực", đó là nguyên tắc đàm phán của Trump "Song phương Chứ không Đa Phương".

Sự Bất Ổn Ở Châu Âu.

– Ngày nào chiến tranh Ukraine còn tiếp diễn, Châu Âu vẫn còn trong bất ổn ngày đó.

Chiến tranh Nga–Ukraine đã kéo dài bốn năm rưỡi, để nhìn nhận tình hình Ukraine một cách khách quan, trung thực và không thiên vị, chúng ta cần phân tích qua các lăng kính từ quân sự, chính trị ngoại giao, cho đến kinh tế – xã hội. Hiện tại, cuộc xung đột đã bước vào giai đoạn tiêu hao khốc liệt, nơi không bên nào giành được lợi thế áp đảo nhưng cả hai đều phải trả giá rất đắt.

Cục diện chiến trường không còn những bước chuyển dịch bản đồ lớn như giai đoạn đầu, mà thay vào đó là cuộc chiến giành giật từng ngôi làng, từng km vuông. Về phía Nga, vẫn duy trì áp lực tấn công liên tục tại mặt trận phía Đông (vùng Donbass và Kharkiv). Nga đang tận dụng ưu thế về quân số và hỏa lực pháo binh để tiến lên một cách chậm rãi nhưng đều đặn. Tuy nhiên, tốc độ tiến quân của Nga rất chậm và phải đánh đổi bằng thiệt hại rất lớn về người và khí tài. Hiện Nga đang kiểm soát khoảng 19% lãnh thổ Ukraine. Về phía Ukraine thì đang áp dụng chiến thuật phòng thủ chủ động nhằm tiêu hao sinh lực địch. Dù gặp khó khăn trong việc đẩy lùi hoàn toàn quân Nga ra khỏi các vùng lãnh thổ bị chiếm đóng, Ukraine lại đạt được những thành công đáng kể ở hậu phương. Họ liên tục gia tăng tần suất và độ chính xác của các cuộc tấn công bằng drone (máy bay không người lái) và hỏa tiễn tầm trung vào sâu trong lãnh thổ Nga, đánh phá các kho dầu, sân bay quân sự, và hệ thống phòng không của Nga tại Crimea cũng như các vùng biên giới.

Một cách tóm tắt ngắn gọn, cuộc chiến Nga–Ukraine hiện nay đang rơi vào tình trạng bế tắc chiến lược. Nga không đủ sức bẻ gãy hoàn toàn ý chí kháng cự của Ukraine để chiếm trọn đất nước, nhưng Ukraine cũng chưa có đủ nguồn lực đột phá để tái chiếm toàn bộ lãnh thổ. Cả hai bên đều đang có những động thái thăm dò và để ngỏ khả năng đàm phán, nhưng khoảng cách giữa các điều kiện mà hai bên đưa ra (về chủ quyền lãnh thổ và an ninh) vẫn còn quá xa để có thể sớm đạt được một nền hòa bình thực chất.

Sự Bất Ổn Ở Trung Đông.

– Ngày nào chiến tranh Iran còn tiếp diễn, Trung Cộng vẫn còn trong âu lo ngày đó.

Tình hình xung đột giữa Mỹ (có Israel đứng bên cạnh) và Iran đang trải qua một giai đoạn vô cùng căng thẳng và khó lường. Cuộc chiến bùng phát toàn diện vào ngày 28/2/2026 thông qua chiến dịch không kích quy mô lớn của Mỹ–Israel (Operation Epic Fury). Dù hai bên từng đạt được một thỏa thuận ngừng bắn tạm thời vào tháng 4 và ký kết Bản Ghi Nhớ Islamabad (MOU) vào tháng 6/2026, tình hình vừa có những bước leo thang nghiêm trọng. Tình trạng hiện giờ là "đánh rồi đàm, đàm rồi đánh tiếp" đầy dẫy bất trắc rủi ro không ai có thể lường trước được. (Tưởng tượng rằng hai bên đang đánh giả). Chiến tranh Mỹ–Iran khác xa chiến tranh Nga–Ukraine. Chiến tranh Mỹ–Iran chứa đựng trùng trùng điệp điệp "ẩn số chính trị" trong đó. Ngày 7–8/7/2026, Tổng thống Mỹ Donald Trump tuyên bố thỏa thuận ngừng bắn "đã kết thúc" sau khi Iran liên tục dùng drone và hỏa tiễn tấn công các tàu thương mại nhằm khẳng định quyền kiểm soát Eo biển Hormuz. Mỹ ngay lập tức trả đũa bằng cách không kích dữ dội hơn 80–90 mục tiêu quân sự, hệ thống phòng không, và khí tài hải quân của Iran ngay ngày 7/7/2026. Dù tuyên bố ngừng bắn kết thúc và hai bên tiếp tục không kích trả đũa lẫn nhau, Tổng thống Trump vẫn để ngỏ khả năng tiếp tục đàm phán thông qua các bên trung gian (như Qatar, Pakistan) và tuyên bố không muốn sa lầy vào một cuộc chiến tổng lực lâu dài bằng bộ binh. Chiến tranh nhiều khả năng sẽ tiếp diễn dưới dạng xung đột tiêu hao trên không và trên biển: Mỹ tận dụng ưu thế không quân để làm suy yếu năng lực quân sự của Iran, trong khi Iran sử dụng chiến thuật bất đối xứng (hỏa tiễn bờ đối

hải, thủy lôi, lực lượng ủy nhiệm) để phong tỏa eo biển Hormuz nhằm gây sức ép kinh tế lên phương Tây. Cứ như thế, đánh rồi đàm, đàm rồi đánh, không ai dám nhận định hay phỏng đoán dự đoán kết cục như thế nào. Thế là "Bất Ổn Trung Đông" cứ như thế mà tiếp tục. Ngày mai hay ngày mốt, tuần tới hay tháng tới, Ông Trump có ra lệnh cho Không Quân Mỹ tăng cường dội bom ào ạt dữ dội trên toàn lãnh thổ Iran thì "Một Răng Vẫn Sống Nhăn Răng". Sự lưu thông hàng hải ra vào Vịnh Persian Gulf vẫn "bất ổn", ai lo âu chứ Mỹ và Nga đâu có lo, vì không sợ thiếu dầu.

Trong khi đó thì Tàu Cộng đang rơi vào tình huống tiến thoái lưỡng nan phức tạp, vừa chịu tổn thất to lớn về kinh tế, vừa bị giảm uy tín và ảnh hưởng với các đối tác chiến lược trên thế giới vì bị Nga Mỹ cho ra rìa trong những "bất ổn" này.

Tàu Cộng là quốc gia nhập khẩu dầu thô lớn nhất thế giới. Trước khi xung đột nổ ra, Iran là nguồn cung cấp dầu thô cực kỳ quan trọng của Tàu Cộng thông qua thỏa thuận hợp tác 25 năm. Tàu Cộng nhập khẩu khoảng 1.4 triệu thùng một ngày từ Iran (chiếm khoảng 13% tổng lượng dầu nhập khẩu), chủ yếu thông qua các nhà máy lọc dầu tư nhân. Khi hạ tầng cơ sở của Iran bị tấn công và tê liệt, nguồn cung này gần như biến mất lập tức. Việc eo biển Hormuz bị phong tỏa ảnh hưởng trực tiếp đến hơn 5 triệu thùng dầu mỗi ngày mà Tàu Cộng nhập khẩu từ toàn vùng Vịnh. Dù nước này đã tăng cường mua dầu tích trữ từ Nga từ đầu năm, lượng bù đắp này vẫn không thấm thía vào đâu. Chi phí năng lượng và nguyên liệu thô (như nhựa PVC, polyester, sợi carbon) tăng mạnh do chiến sự đã đẩy chỉ số giá sản xuất (PPI) tại các nhà máy của Ba Tàu tăng cao kỷ lục (đạt 4.1% vào tháng 6/2026). Điều này bóp nghẹt lợi nhuận của các doanh nghiệp sản xuất trong bối cảnh nền kinh tế nội địa của họ vốn đang đối mặt với áp lực của sự mất thăng bằng giữa cung và cầu. Tàu Cộng đã cam kết rót hàng trăm tỷ USD vào Iran theo khuôn khổ Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI) để đổi lấy dầu thô. Việc Iran rơi vào vòng xoáy chiến tranh khiến các dự án đầu tư hạ tầng, năng lượng, và công nghệ tại đây bị đóng băng hoặc chịu thiệt hại nặng nề. Hệ thống thanh toán bù trừ bằng Nhân dân tệ (CIPS) mà Trung Quốc thiết lập riêng với Iran nhằm né tránh hệ thống SWIFT của phương Tây tạm thời mất đi một đối tác thực nghiệm lớn nhất khi xuất khẩu của Iran sụt giảm nghiêm trọng.

– Ngày nào chiến tranh Iran còn tiếp diễn, Trung Cộng vẫn còn trong âu lo ngày đó.

Như vậy thì có thể lập luận rằng "sự bất ổn" này không hoàn toàn là ngẫu nhiên, mà phần lớn là đến từ sự thay đổi triệt để trong triết lý ngoại giao mang "thương hiệu" của Donald Trump đúng hay sai!?

Trump đang phá vỡ trật tự thế giới cũ bằng cách tạo ra những bất ổn để xây một trật tự mới đúng hay sai!?

Trả lời đúng sai là tùy vào chỗ đứng của mỗi người. Đứng trên đỉnh núi có cái nhìn khác xa với cái nhìn của người đứng dưới chân núi.

Xạo tôi chỉ là một thằng lính bại trận, có câu "bại tướng chi binh bất khả ngôn hay bất khả thuyết" thì làm sao thằng lính bại絮 như tôi lại dám phê bình đương kim Tổng Thống Hoa Kỳ "đúng hay sai", nhưng xạo tôi có quyền nhận định cá nhân rằng "Trump đang làm một cuộc cách mạng", "một cuộc cách mạng không phải lật đổ vũ trang truyền thống, mà là một cuộc cách mạng đột phá mang tính cách mạng về hệ tư tưởng trong lòng nước Mỹ..."

MAGA (Make America Great Again) thực sự là một cuộc cách mạng chính trị nhằm giành lại quyền lực cho người dân bình thường của nước Mỹ. Trump đã cắt giảm tối đa và triệt để bộ máy quan liêu tại Thủ Đô Hoa Kỳ, sa thải các công chức không qua bầu cử nhưng nắm quyền lực ngầm, và "tát cạn đằm lầy" chính trị. Thay vì theo đuổi toàn cầu hóa như các đời tổng thống trước, Trump thúc đẩy chính sách bảo hộ thương mại mạnh mẽ (đánh thuế cao hàng nhập khẩu) để bảo vệ ngành sản xuất nội địa. Bản thân ông thường gọi đây là "cuộc cách mạng của lẽ phải" (revolution of common sense). Trump đã thay đổi hoàn toàn diện mạo của Đảng Cộng hòa, biến một đảng từng ủng hộ tự do thương mại và can thiệp quốc tế trở thành một đảng mang đậm tư tưởng quốc gia dân tộc, cô lập và hoài nghi các liên minh truyền thống như NATO. Trump mở rộng tối đa quyền lực của tổng thống thông qua các sắc lệnh hành chính để thực thi các chính sách khắt khe về nhập cư, thuế quan, và cải tổ bộ máy tư pháp được coi là một bước chuyển dịch mang tính bước ngoặt đối với cấu trúc quản trị của Mỹ.

Bên cạnh đó cũng không thiếu gì phê bình gia, kinh tế gia, chiến lược gia "cuồng chống Trump" thì cứ lái nhái rằng thì là "chính sách MAGA của Trump mang lại nhiều tác động tiêu cực dài hạn". Nào là chính sách tăng thuế quan quy mô rộng lớn đối với hàng hóa nhập khẩu (từ Trung Quốc, Mexico, Canada...) vô hình trung đã đẩy chi phí sản xuất lên cao. Người tiêu dùng Mỹ cuối cùng phải gánh chịu làn sóng tăng giá hàng hóa, thực phẩm, và năng lượng. Nào là sự cắt giảm thuế lớn cùng chi phí vận hành các chiến dịch quân sự, an ninh khiến ngân sách quốc gia thâm hụt nghiêm trọng. Sự không ổn định từ các cuộc chiến thương mại cũng làm thị trường tài chính nhiều phen chao đảo. Nào là đường lối ngoại giao đơn phương của Trump quá cứng rắn đôi khi làm rạn nứt mối liên kết truyền thống với các đồng minh chiến lược ở Châu Âu và Châu Á, làm giảm đi "sức mạnh mềm" và uy tín ngoại giao của Washington trên các diễn đàn đa phương như Liên Hợp Quốc. Nào là các chính sách mang tính dân tộc giáo điều và các sắc lệnh di trú cứng rắn bị chỉ trích là làm trầm trọng thêm sự phân cực chính trị nội bộ, chia rẽ nước Mỹ thành các khối cử tri đối đầu gay gắt.

Nào là... nào là... tất cả đều xuất phát từ những phóng viên "hành lang" dựa vào lời tuyên bố của ông tiến sĩ này bà thạc sĩ kia rồi viết báo nói láo ăn tiền.

ĐỂ KẾT:

Nhận định chính sách của Trump thành công hay thất bại phụ thuộc hoàn toàn vào vị trí chỗ đứng của mỗi người. Ngay như có những người của Đảng Cộng Hòa chống đối (hãy tưởng tượng đó chỉ là khổ nhục kế), hướng gì những người đối lập về phía Dân Chủ lại mang bệnh

nặng là bệnh "cuồng chống Trump"! Nếu mục tiêu là bảo hộ sản xuất, lật đổ trật tự cũ và ưu tiên tuyệt đối cho lợi ích ngắn hạn của nước Mỹ, thì MAGA đã đạt được những đột phá lớn. Nhưng nếu thước đo là sự ổn định kinh tế toàn cầu, hợp tác quốc tế, và sự đồng thuận xã hội, thì chính sách này phải đối mặt với rất nhiều lời chỉ trích về hệ lụy mà nó để lại.

Với tính khí của Trump, thất bại hay thành công thì chính Trump, Trump phải biết, Trump không cần ý kiến ý cò của mấy ông bà Viện Trưởng này, mấy ông mấy bà chủ tịch trung tâm nghiên cứu chính trị quốc tế kia, và nhất là... mấy ông mấy bà "vịt cừu" mới sang Mỹ với cả giỏ cần xé đồ la Mỹ, mở đài chuyên môn loan tin vịt với các xương ngôn viên có giọng đọc của "Bà Hàng Xóm Mát Gà Chửi Đồng".

Thân Kính Chúc Một Cuối Tuần Vạn Sự Như Ý.

Út Bạch Lan

Nguồn: Internet eMail by psxh chuyển

*Đăng ngày thứ Bảy, July 11/2026
tkd, Khoa 10A-72/SQT/ĐĐ, ĐĐ11/TĐ1ND, QLVNCH*